

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat

20 cms.

ANY V. N.º 165

20 GENER 1927

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

BARCELONA.—Carrer de les Corts Catalanes.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

2. - EL BORINOT.

LES ETAPES LITERÀRIES

LA FLOR DE LA MITJA NIT

Tornàvem d'una caçera a les Guille-ries que ens féu estar dues nits fora de casa i llevàvem nord d'arribar a Vich abans de toc d'oració, per petonejar les nostres mainades, per contar qualche mentida a les nostres dones i per dormir deu o dotze hores. Mes ja queia el dia de valent, tot just érem a l'envista de la Plana, i baixàvem bona cosa cansats, quan un de la colla, senyor de moltes heretats de la muntanya i del pla, de cop es gira a nosaltres i, bo i mullant el seu mocador amb la suor del cap, diu:

—Nois, sabeu què podem fer? Quedem-nos aquí a la Tayada que és prou gran i no ens faltarà res, i demà, a punta de dia, tot xano-xano cap a caseta. Ara pel cap més baix hauríem de caminar cinc quarts o una hora i mitja, i arribaríem fets una desgràcia. Eh?

Ja estem trencant de camí, i enfilem per un altre de ferradura que entre ja de blats mig nascuts que arreu verdjaven ens duria amb cinc minuts a la Tayada. Ja vàrem aixecar el cap i la vista, com un treballador cansat, quan, en ésser l'hora, arrecona les eïnes, i ja les clarors admirables de ponent ens animaven les fesomies músties i esdernegades. Uns cúmuls de bromes, negres, fosques, com si de dins hagués d'eixir tota la negror de la nit, aixafaven les serres de Collsuspina fins a Sant Bartomeu, i sobre d'elles unes faixes de llum vermelles i verdes eixint de sos plecs misteriosos pujaven amunt i abrigaven com uns raigs de gegantina estrella la meitat del blau d'aquella immensitat de cel que els horitzons badaven sobre la llunya ciutat. Eren les darreres besades del dia en aquest tros de terra. El sol no s'havia de tornar a veure fins l'en-

demà, i tot al voltant nostre callava, i semblava que sentia una recança de no poder seguir-lo en el seu immens, esplèndid i majestuós viatge. Com per instint i en el moment d'entrar al barri d'aquella casa, ens llevàrem els barrets en silenci i responguérem de tot cor al vell masover que, arrambat al portal i amb la barretina a la mà, assenyalava l'oració a tota la casada, que feinejava a dins i a fora, abans de barrar les portes.

Aquella bona gent varen rebre l'amo i els companys de l'amo com una visita de rei. Una cassola de sopes de pa moreno, emblanquinades amb els ous del dia que hi havia deixatats, ens varen posar els ossos a lloc, i ens esmolaren les dents per desembarassar amb bon davallant una superba paellada de pollastres amb pebrots i tomàtecs que va tenir tots els gustos i féu gran honra a la jove de la casa. L'avi volgué que ens acabessin de revenir amb un xarello de més anys que ell, que li havien lloat tres generacions d'amos i que encara feia compte de fer-lo tastar als hereus vinents de l'amic nostre. No varen anar pas de per riure les xerricades. Sort que ben aviat ens vàrem compartir tots per les cambres, on la frescor d'aquelles parets i aquella olor tan agradosa de la roba neta ja donaven a l'esperit una llei de benestar, com promesa d'un bon llit i d'un delitós descans.

Jo vaig tenir de company l'amo de la Tayada, i crec que ens tocà a tots dos el dormitori millor d'aquella casa. Gran i espaiós, alt de sostre, ben emblanquinat, i amb una finestra que si no tancava bé els aires, tampoc retardaria l'arribada dels matins, sempre bonics i alegres. Uns quants marcs

amb estampes devotes animaven aquells amples plafons. Cap més moble que un cantarano de noguera i mitja dotzena de cadires, senzilles, velles, però senceres.

Quan el meu amic ja s'hi estirava i jo en cos de camisa m'anava acabant un cigarret, i tot badant per allà descordant-me poc a poc els calçons i les gruixudes sabates, m'adono que un dels recons de la gran alcova, una d'aquestes alcoves velles de portalada amb escultures que encara de segons on, escrostant-se el guix, eixia alguna mica de daurat, hi havia un quadradet, diferent dels altres, que no tenia vidre, perquè era pròpiament una pintura. M'hi vaig acostar amb el llum i llavors ho vaig entendre menys. Era un quadradet de pam i mig de llarg, i podia ben anar. Ja era una mica esborrat del temps i representava una noieta jove, vestida a tall de pagès, sense res al cap, amb la clenxa esbullada, corrent pel mig d'un bosc amb aires de perseguir una flor que l'aigua d'un torrent s'enduia, i guiant-la un raig de la lluna. Al peu de la pintura unes lletres també pintades que deien: *La flor de la mitja nit*.

—Noi!—vaig cridar—Voldria que m'expliquessis aquest misteri.

I, abastant aquella tela, la hi vaig portar a la seva espona.

—Ah!... féu ell, acabant amb tota pausa un gros badall i no obrint-se-li ja quasi els ulls.—Home, és el que diu aquí mateix: és *la flor de la mitja nit*.

—I bé, què és?

—Es... T'ho contaré demà.

Aquella nit la vaig passar tota amb un son. Mes tan bon punt per les esclatxes dels porticons varen entrar quatre brins de llum, ja vaig estar despert altra vegada, i amb els ulls vaig buscar la pintura estranya. Sense adonar-me'n, feia fressa per despertar l'altre, frisós per saber aquella història.

Quan es va despertar, el vaig agafar pel meu compte, i abans que no

ens vinguessin a destorbar els companys, que ben prop nostre dormien, heus aquí poc més o menys el que contà:

II

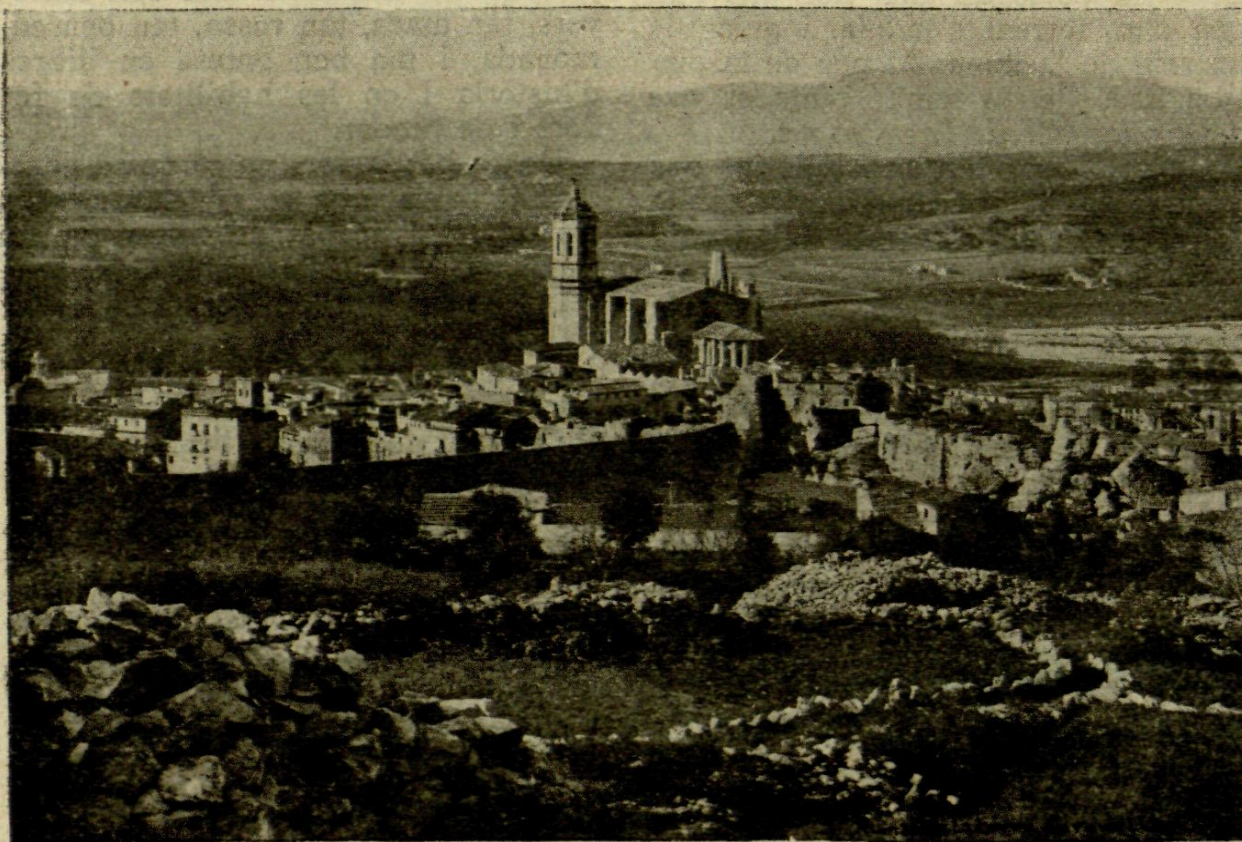
En el temps que aquell bon pagès, ara ja ben vell, que tan galant arribada ens havia fet la vigília, era el vailet gran d'aquella casa, entre altres germans i germanes hi havia una noia que li deien la Roser, que diu que era més fina que tota la germanada, i tota blanca i delicadeta, potser perquè la senyora mateixa de la Tayada li havia dat mamar una pila de temps, i tot sovint se l'emportava a Vich a passar temporades a casa seva, i allà la feia jugar i anar a passeig amb les seves nenes, i de més a més, en comptes de blat de moro i cols, li donaven com a elles un pa ben blanc, i escudella de carn de llana. Fos el que fos, ella pujava que no semblava filla dels masovers, tan maca, tan rossa, tan ben enraonada, i tan ben entesa en llibres d'història i en les habilitats de fer flors i de brodar.

Doncs bé; llavors no sé quina guerra s'hi havia, que en aquests camins era un tragí acabat de tropes amunt i avall, i en aquestes masoveries mai deixaven els llits en vaga tota mena d'allotjats, oficials i rasos. I es va esdevenir que un d'aquells militars, molt jove, molt eixerit i molt xerraire, es féu entrant de la casa i ben amic de la família, sobretot de la Roser; que diu que era la que més l'entenia en les seves converses i en les seves rondalles de guerra i de festeig.

Un diumenge a la vetllada escatien en la llar de foc la Roser i el senyor oficial, davant dels seus germans que hi badaven un pam de boca, tots els significats que tenien les herbes i les flors. Va venir sobre d'un esqueix de marduix que la noia tenia als dits, i l'oficial l'hi demanava.

GIRONA.—La ciutat des del pont de la peixateria del riu Onyar.

GIRONA.—Barri de la Catedral i plana de Sant Gregori.

—Oh!, no senyor—deia ella—que del marduix l'amor ne fuig.

—Oh! però si el marduix és escapat, l'amor hi ha tornat—va dir-hi la noia gran, bestraiant a la conversa, tot remenant el gran perol que penjava dels calamàstecs.

I afegí el bordegàs xic:

—Bé, si vols que l'amor et prenga, dóna-li un brot d'orenga.

Mentre el simpàtic hoste es feia tenir amb un botó daurat de la levita aquest brotet d'olorós marduix, agraïa a la noia la finesa amb una mirada alegre que era una temptació refinada. I llavors varen sortir les virtuts meravelloses de la rosa de Jericó, dels clavells de sang i aigua, del lliri blau, del donzell, la sensitiva, el botó de Sant Joan, i altres i altres que haurien pogut fer un llibre de promeses i records, de tristeses i desenganys, i de tot el que pensen i diuen i esperen i pateixen les noies i els minyons enamorats.

—I encara n'hi ha una altra—feia ella—que no l'hem dita, i de segur que no la saben; i és la que més estima els cors que més pateixen.

—La rosa vera?

—El pensament de bosc?

—No, no; no la coneixen, perquè no l'han vista mai; perquè a l'hora que s'obre ningú no la busca, i, quan la busquen, ja no hi és. Viu un instant. I en el seu ventall miraculós, d'un color que no se sap, perquè res més no té el color d'ella, ensenya de pressa, de pressa, com la claror d'un llampec, un cel de felicitat o un abisme de llàgrimes al qui té la sort i la valentia de copsar-la en el seu punt i hora.

—Com es diu? Com és? Quan es bada?

—Es *la flor de la mitja nit*. Neda per sobre l'aigua en les nits de lluna; al punt de les dotze hores esberla la seva capsa. Quan la darrera campanada s'esvaeix en l'aire ja es clou altra vegada, i s'enfonsa en el corrent del rec, que la portava, tanca per sempre

les fulles delicades que semblen un retall de claror de lluna mullat en el blau de l'aigua. Aquell que la veu, si pot haver-la, ja té la sort segura, sigui quin sigui el somni del seu cor. Si s'esmuny dels seus dits i no pot haver-la... adéu per sempre més les seves esperances!

—Ai, quina flor més trista! va exclamar la Roser, tota pertorbada, tota descolorida i sense gosar mirar-se l'alegre historiador de les flors.

I digui, també, quina flor més amable i bonica!—va fer ell—i no se m'espanti tan aviat, que vostè no té pas d'anar a collir al cor de la nit la bona ventura del seu destí, prou ditxós i rialler a parer de tothom qui té la felicitat de conèixer-la...

—Sí, prou!... Qui sap què m'ha de passar!

—Què vol que li passés que no sigui venturós i agradable, dona? I, si m'apura, em desdiré d'haver-li ensenyat aquesta *flor de la mitja nit*.

* * *

A l'endemà d'aquella vetllada, s'hagueren de concentrar a Vich les forces de tots aquells pobles. Segons l'oficial de la Tayada, era cosa no més d'una revista que devia voler passar el general, i l'endemà passat ja tornaria a veure'ls. I, trempat i alegre, encaixà amb tota aquella bona gent, amb els homes i amb les noies i, rient i bromejant, totes les deixà encantades com sempre, i de més a més, enfilades a un marge prop de la casa per veure'l una miqueta més i saludar-lo un altre cop amb els mocadors. Tan galant i tan airós com se'n baixava a la Plana!

Diu que el matxo té un pensament i el tragar un altre. Així les suposicions de les noies de la Tayada: del seu festós allotjat no varen anar pel mateix camí que les ordres que rebé la tropa aquella mateixa nit. L'endemà, encara no era una hora ni altra, un estol immens negrejava pels

6. - EL BORINOT.

costats d'una serra que a uns tres quarts de la Tayada s'aixeca entre el Pla de Vich i les afraus de la Muntanya, i només arribava a les finestres, on corregueren tots els nois i les noies, el brill enlluernador de les armes tocades pel primer raig de sol.

La Roser, l'hagueren de treure les altres, com si els braços se li haguessin encastrat a l'empit del finestral.

Al cap de tres dies, corregué la veu que hi havia hagut tan bell foc per la banda de Ripoll, amb qui sap els morts i ferits que hi havien quedat estesos, tant dels uns com dels altres. Aquella notícia glaçà els esperits a la pobre de la Roser, que ni esma va tenir per fer preguntes, ni esbravar-se fent-ne conversa durant tot el dia, com els altres de la casa que aixecaren ells amb ells i amb les masoveries del veïnat un munt de castells en l'aire de les coses de la guerra i dels coneguts que tenien a la batalla. Ella, ben al contrari, llevat de les hores de l'àpat, que gairebé no menjava res, durant tot el dia va estar-se a la cambra amb l'excusa d'endregar-se la caixa de la seva roba, sola, capficada i no podent aturar de tant en tant algun gemec i alguna llàgrima.

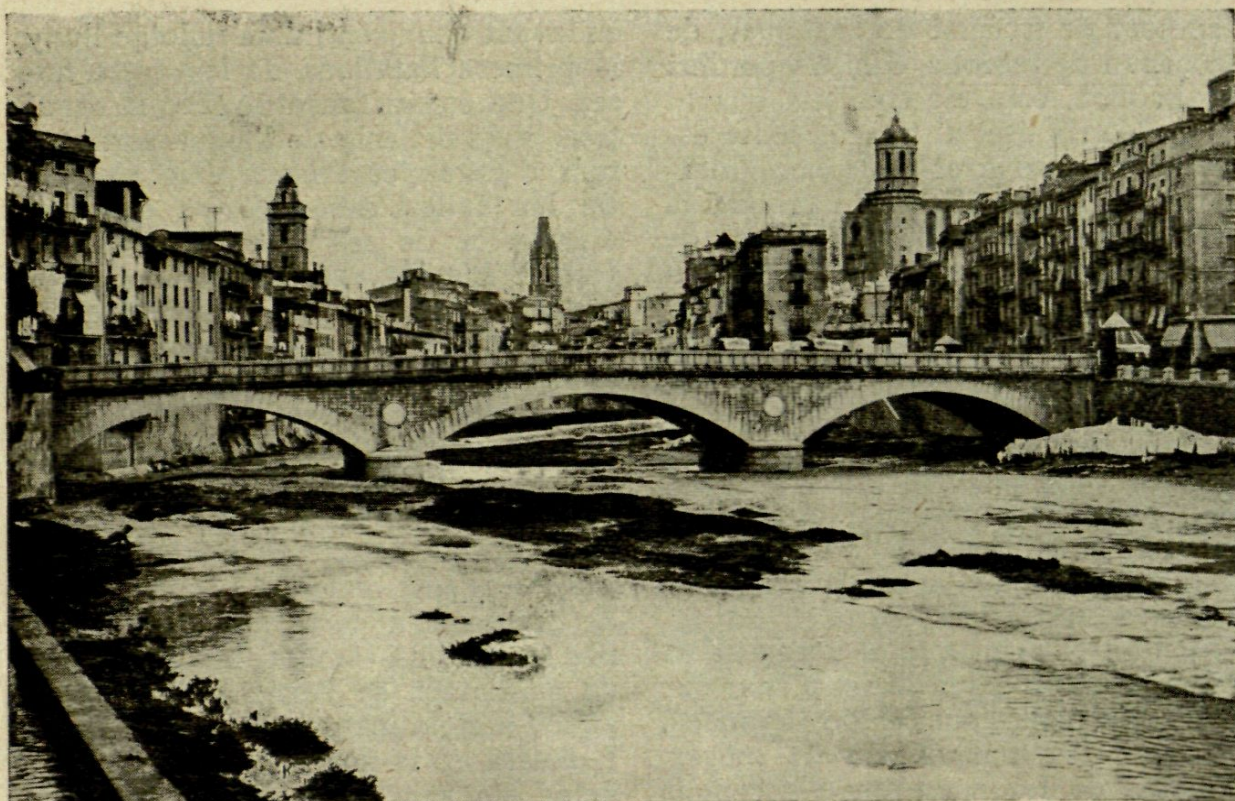
Quan se vingué al vespre l'hora d'anar al llit, donà com cada dia, a tothom la bona nit i bona hora. Dormia amb una de les seves germanes, i abans de despullar-se, digueren el *a Déu m'encoman*. Aquell dia, ella hi afegí l'oració de Sant Antoni, aquella oració tan llarga que solen dir alguns pobres per la caritat d'un quarto, asseguts el pedrís dels portals. En ésser a mig lloc, l'altra pobre ja dormia, i ella, bona i agenollada davant d'un Sant Josep que tenia en una estampa tota voltada de randes de flors sobre una taula, cop d'oracions i Parenostres, amb tota la fe del seu cor, amb tot el deliri de la seva imaginació avalotada. Després, molt tard, va apagar el llum, i anà per tancar els finestrans. Mes no els va tancar, sinó que va

obrir-los encara més, i restà tota quieta, mirant als camps, al bosc, al cel que lluia davant d'ella. Als peus tenia la quintana amb els blats a punt de granar, gronxats com un llac d'aigües verdoses per l'aire de la nit que no feia cap remor, com les ombres i els follets que no toquen en terra. Més enllà l'espessor del bosc, tota una negreïor d'arbres, d'intrincades alzines i roures, muts, quiets i espessos, amb grosses siluetes que formaven figures estranyes i gegantines, i caus de monstres, i muntanyes de fosca. No es veia el torrent, mes ella sentia caure la seva aigua mansa pels salts de les pedres allà dins d'aquell bosc, lluny... I sentia el xisclet planyívol del duc i la xibeca, de les reinetes i tòtils i aquests petits sorolls li ferien els sentits com planys afogats, sospirs d'algué que pateix, d'algué que es mor.

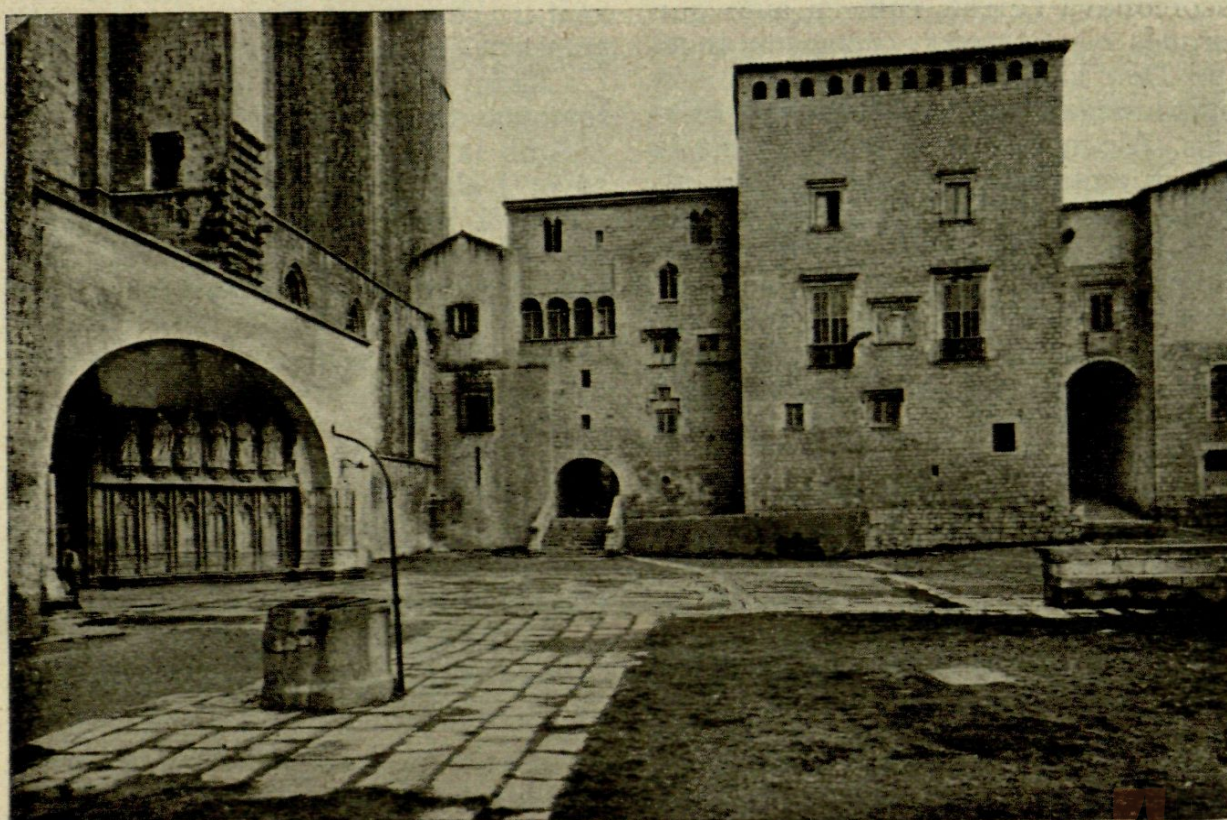
De sobte, aquella negror de la nit s'alegrà tota ella i s'aclarí com per miracle. Veié el prat verd, els camps rossos, destriats els camins, i s'illuminà la seva cambra. Era la lluna que sortia d'un cap de serra vessant a tot arreu els seus raigs de blau i argent. I un amagat rossinyolet es posà a cantar en mig d'aquella quietud solemne, i el seu cant deixondí la minyoneta, com si la despertés d'un somni.

Va tancar de pressa els finestrans i corregué davant el quadro de Sant Josep. La petonejà tot llagrimejant, es persignà tres cops, i eixí de la cambra de puntetes, aturant-se el respir. Saltà l'escala i, passant per les corts del bestiar, va obrir una porta que donava a l'hort. La tornà a justar, va travessar una tàpia baixa, i, apretant-se el pit perquè no li escapés el cor, fugí amb una correguda cap a les negres ombres de la roureda.

Quan ella hi arribava, totes les copes dels arbres, sacsejades per una sobtada ventarulla, llançaren llargues i fortes remors, com un concert salvatge, per donar-li grans mercès de la seva vinguda. I corregué per dintre de

GIRONA.—Pont d'Isabel II, vulgarment «de pedra» sobre el riu Onyar.

GIRONA.—Façana del Palau Episcopal i porta dels Apòstols de la Catedral.

8. - EL BORINOT.

l'espessor de troncs i de branques, de plançons i de rebrols, com les perdius que hi nien, com els conillets que hi salten. Corria dret al torrent sense espantar-se, sense errar-se de camí, mentre les ventades creixien i creixia la feréstega rebugada d'aquella mar de fulles. Estols de bromes negres tapaven ara i adés, com vols d'aligots fantàstics, la claror que la guiava, el vent se li emportava el vestit i els cabells, i tan bon punt un raig de lluna la vestia tota, com l'ombra l'amagava. Qui l'hagués vista l'hauria presa per una boja, per una esperitada, o per una ànima en pena. Ben aviat va atrapar el manyac torrent que entre saules i avellaners silvestres s'escorria.

En l'estret camí que el vorejava va començar l'afadigada Roser d'anar poc a poc. Per sota cobricel de branques, que amb les mans havia de retirar, tenint-se de fer endarrera els cabells que li queien per la cara, lluitant amb el vent de temporal que li lligava els passos, doblava el cap i amb la vista escorcollava l'aigua, com un avar que cerqués el seu tresor, o com un àngel que Déu hagués enviat a salvar una ànima esgarriada per aquelles soledats. Algun que altre ocell de nit la tocava amb les seves totxes ales, alguna que altra cucota estranya, alçant-se al seu pas, es tirava al xòrrec, i algun que altre tro, rodolant sobre la seva testa i avisant que el temporal venia, li estrenyia el cor i l'espantava. Deien els seus llavis una oració curta i tornava ardida a requessejar els moviments de l'aigua.

Pujava camí amunt, cansada, pantejant, malalts els peus d'ensopegar amb les pedres, amb les arrels i amb les bonyegudes soques, l'ànima febrosa i la cara esgrogueïda. Era en un lloc on el rec feia una petita bassa. L'aigua quieta brillava de tant en tant en la negror de la nit quan les bromes hi deixaven caure un raig de llum. La noia s'abocà a mirar-la com si veiés a dins la seva imatge, i anava a tirar

endavant quan sentí d'un rellotge lluny la primera batallada de les dotze hores. Una esgarriança de fred la seguí tota. Vejà del mig de l'aigua sortir un ram d'estranyes fulles. Veié en mig de les fulles esbadellar-se una flor d'un color de cel, que encantava la vista, i enamorava l'esperit. Les hores anaven caient. S'avança amb una revolada per collir-la. Un còdol li fa de passera. Hi posa el peu... Ja la tindrà de seguida! Quan va tocar la campanada darrera, abans que els seus dits hi arribessin, li passà per davant dels ulls un ocellet d'ales blanques, bonic i transparent com una broma petita, lleugera, ondulant; i de pressa, de pressa se'n portà amb son vol la flor de l'aigua, amunt, amunt, i amb un santiamén se l'engolí la nit. I en aquell mateix instant s'amagà la lluna. I la cara de la flor, encara fent llumenes als seus ulls, com si la veiés fugir amunt, en l'aire, en l'aire, en mig d'aquella horrible foscor, li feia veure una persona que se la mirava, agonitzant... l'enamorat del seu cor que aclucava els seus ulls i que es moria! Un llamp enlluernà els espais, i un tro somogué tota aquella fondalada.

Amb la claror dels llampecs el masover i els mossos de la Tayada trobaren la Roser estesa sota els verns amb els peus en el torrent i presa d'un fred desmai que els la féu prendre per morta.

Quan l'endemà al matí tornà als sentits, voltada de tothom en la seva cambra, i la seva mare, desfeta en plors, abraçant-la i petonejant-la, va preguntar-li per què se n'havia anat amb aquell temps i aquella hora, amb una veu com de tomba ella li respongué, mirant al cel, com veient encara l'espectre que duia gravat al cor:

—Ai mare! he anat a buscar la flor de la mitja nit!

MARTÍ GENÍS I AGUILAR.

SAFAREIG

N.º 1

DEPORTIU

15 cts.

El Federatiu. — En sembla, no, que rebem.

L'Assessor. — No sé cap, però no les fare pas totes.

La bogadora. — No digues pas, home: m'ha venut de drapats al sol perquè el vent tallem.

OH, L'ESPORT!

L'esport, sobretot el dels peus, diu que té tants adherents i tants entusiastes; però té també els qui se'n rifen; com, per exemple, veiem en *Safareig deportiu*, tamany de 28'2 × 21, periòdic setmanal de Barcelona. Sortia els dimecres; aparegué l'any 1925 (ens sembla; el primer número que tenim a la vista no duu data!). Consta de 16 pàgines. Preu: 15 cèntims. Duu nombrosos dibuixos caricatures; hi predomina En "Gripau". Seccions: bugada setmanal, guitzes, bufes, drapats al sol. Impremta Layetana, carrer Baix de Sant Pere, 9, Barcelona. (Col. Perayre).

llibres & lletres

—L'Editorial Barcino publica la tercera edició del "Diccionari ortogràfic abreujat" de Pompeu Fabra, exhaurides les dues edicions precedents, de llarg tiratge. En deu mesos, aquest llibret, doncs, assoleix tres edicions. El fet és prou significatiu, demostra com el nostre públic estima i estudia.

—Ha estat objecte de molts comentaris la resposta o rèplica de Ventura Gassol, apareguda a "La Veu de Catalunya", edicions de diumenge (dia 16) matí i de dilluns (dia 17) vespre, a un article de Josep Maria de Sagarra, aparegut fa uns mesos a "La Publicitat", sobre unes apreciacions emeses en un interview a la mateixa "Veu" per En Gassol, pertocant el teatre poètic, i singularment la posició d'En Sagarra dins d'aquest aspecte.

—Ha sortit un número extraordinari de "Ciutat", de Manresa. Es una cosa notable i pulquerrima. Tot el que hom farà per aguantar una publicació d'aquesta qualitat serà beneït.

—Ha sortit "La Nova Revista", ideada, creada i dirigida per Josep M. Junoy amb una fortitud d'"élan" tota admirable. Es un bell primer número, que fa honor a una literatura.

—Ha sortit un altre fascicle de "Revista de Poesia".

—Ha sortit també el primer número d'"El Bon Pastor", exquisida revista especialment dedicada al ministeri sacerdotal.

—Ha sortit un interessant llibre de l'Apelles Mestres, titulat "Volves musicals", recull d'anècdotes i records, amb diferents croquis dibuixats pel mateix autor. Llibreria de Salvador Bonavia, Barcelona, 1927.

—Ha sortit el vol. II de les "Obres Completes" de Marian Aguiló, publicació de la "Il·lustració Catalana".

—Ha sortit el primer volum de la "Biblioteca Horitzons". Es "La Catedral i l'Església", col·lecció del que so-

bre la castedat escriví el doctor Torras i Bages. Recopilació i notes del P. Josep Pijoan, S. J. (1927). Pròleg de Manuel Vergés, S. J.

—Ha sortit "La Font de Penya falconera" proses de Joaquim Buigas.

—Ha sortit el primer volum de la "Biblioteca Popular Il·lustrada". El formen "L'Associació dels homes rojos" i altres narracions de Canan Doyle.

—Maria Roig Verdaguer ha publicat un volum de poesies, amb el títol: "del cor i de la pensa".

—Sortí el poema "Maria del Carme" de J. Puig i Bosch, amb un pròleg de Ferran Agulló.

—La novella de Joan Puig i Ferrer "Servitud", ha estat publicada en castellà, traduïda per Felip Alaiz.

—Ha sortit una altra revista: "Donna Gentil".

FANTASIES

Una bella nit d'estiu que embadalia el cel estrellat m'estava contemplant i deixant córrer ma folla fantasia vaig dir-me sospirant:

Per què hi ha d'haver, per què, tant de [misteri que no pot ni podrà mai l'home esbrinar?

Què hi deu haver més enllà d'aquest Imperi? I encara més enllà?

I volent esbrinar on finen les estrelles seguia amb la pensa escorcollant l'espai; vaig divisar-ne de noves i més belles, mes, sense acabar mai.

I quan més distret estava en ma folia me semblà sentir una veu que em deia així: —Dorm, encara, dorm, que prou te vindrà el que hauràs de deixondir.— [dia

J. M. MURIA ROMANÍ

Any 1.º
Manresa 14 de Maig de 1883.
Núm. 3

LO PLA DE BAGES.

BUTLLETÍ QUE MENSUALMENT PUBLICA L' ASSOCIACIÓ
D' AGRICULTORS DEL PARTIT DE MANRESA.

DIRECCIÓ GRATIA A LA PRENSA AGRÍCOLA EN MANRESA.	Redacció y Administració Carrer de Sant Miquel, n.º 12, pla 3.ª	MANRESA MATEU PALLARÉS Redacció de Manresa.
--	---	---

SANT ISIDRO

LLAURADOR.

Encara que l' nostre periòdic no siga un periòdic de agricultura, no obstant això per donar a conèixer als nostres pagesos les columnes a honor del glorios pagès St. Isidro, Patró de nostra Associació, culliríem en celebració dia 15. Les reduïdes dimensions de aquest periòdic no'ns permeten estampar tota la vida portentosa com voldríem, y si sols en cures parvules dibuixar los perfils de tan gran figura.

Era St. Isidro de la heroica vila de Madrid, fill de pares humils, los crans y tiens del camp, guanyant lo sustent ab son treball, era molt devot, callat y col·labor de tota la fecció molt devota y agra de servir al treball, vivia los 135 anys, una Maria y encomanant a Deu, y aguant de servir tant al treball feya al cap del dia una feyna que 'ls altres, puen los Angels li aguanten. Tingué sempre present aquella sentència que se l'atimà a nostre primer pare Adam, ab lo treball de les seues mans y ab la suor de

De tu esca manjeras pa, y així pensà de no viure de altra manera, ni guanyar per la sua vida l' sustent ab altre industria sine ab lo treball de les seues mans, encara que li aumentà molt més que altres per donar temps també a la oració. Moltos pagesos, puen a conèixer, vingueu humils pagesos.

Moltos son los milagres ab que l' Altíssim lo feuer en vida, e insombrant los pagès que després de mort ha obgat en favor de sos devots; he ho haban los pagès que habent reconegut per son Patró impioran la protecció quant veuen amonades sos collites.

Si, pagesos, no dubteu pas que Deu en molt las plagues que se li dirigiren per conducte de tan gran Sant, no recollis no los fruits del racomillament modern que urge la eficacia de las oracions que 'ns ens senyaren nostres pares en la herencia, acorda sempre ab té a vuestre glorios Patró, e estigueu segurs de que si es així hi reconeguen una conducta cristiana no rebrien las consecuencias de podergetas, e vistes en altres plagas.

LA PAGESIA

També la pagesia és culta, i sovint molt culta, a desgrat del to despectiu amb què, de vegades, tan injustament és pronunciat el mot de "pagès". N'és un exemple *Lo Pla de Bages*, periòdic aparegut a Manresa l'any 1883, butlletí mensual, de 4 pàgines, de 29 × 21. Preus: als associats, gratis; per als no associats, 25 cèntims. Redacció i Administració, carrer de Sant Miquel, 12, primer, Manresa. Impremta de Lluís Roca, c. Sant Miquel, 15, Manresa. (Col. Perayre).

Les paradoxes del comunisme

II

Avui faré ressaltar amb paraules justes i prou terminants, que no donaran lloc a dubtes ni comentaris, els zic-zacs acomodatis a la pròpia conveniència de la nova doctrina, no sentida encara espiritualment per cap home, sinó practicada com a producte venjatiu d'una llarga i servil opressió per la nació més inculta d'Europa.

Tots els pobles del món acrediten llur marxa metòdica i sabiament estudiada, per arribar al alt grau de civilització en que es troben; mai, i l'Història és bon testimoni, s'ha donat el cas de passar sobtadament un poble, com un individu, de l'ignorància a la sabiesa. I passa, naturalment, amb les llibertats donades a la tumbum, lo que amb els diners vinguts d'una rifa: quasi sempre es malgasten depressa i malament.

Amb la cruenta desfeta de la família imperial i la noblesa russa, vingué la disbauxa de tota sa riquesa. La terra fou repartida entre el poble, els palaus apropiats pel nou Govern i els mobles, joies i valors artístics disputats en sagnant saqueig. El poble passà d'esclau a senyor. Tant àmplia fou la llibertat donada, que tot i essent propietaris de pròpys camps, patiren anys d'espantosa fam i mortal misèria. Heus aquí la primera paradoxa del comunisme: un estat de llibertat i una manca de menjar.

PREMSA ANTICOMUNISTA

Com tingueren ressò ací les campanyes comunistes, respongueren les anticomunistes; com podeu veure en l'adjunt facsímil de *L'Ideal*, tamany de 21 × 18, portantveu de la Congregació de la Immaculada i Sant Lluís Gonzaga i l'Esbarjo Catequístic de Horta, aparegut l'any 1925. Mensual de 16 pàgines, comptades cobertes i tot, amb un dibuix. Es ben presentat i bastant nodrit. Redacció i Administració: Carrer de la Rectoria, 5, 7 i 9. Impremta Omega, Ampla, 53, Barcelona. (Col. Perayre).

Llanterna estrambòtica

UNA TRISTA APOTEOSI

En el barri on viu en Pauet és festa major; però no us cregueu pas que sigui una d'aquestes com n'hi ha moltes; no senyor, no: que us consti que és una festa major amb tots els *ets* i *uts*. Tantes i tantes vegades ens ho ha esmentat en Pauet que a l'últim ja comencem de creure'ns-el. Doncs, l'anirem a veure.

Arribem en el barri d'en Pauet. Veiem un carrer guarnit on es fa ball; després trobem un envelat, treiem el nas per una escletxa i veiem que està ple de gom a gom. Ara som a les atraccions, llegim en una barraca aquest títol "Gran salón de tiro", ens hi atensem i veiem un bon senyor que demana per tirar; un cop té l'arma (?), es posa a apuntar curosament, però l'individu que li acaba de donar l'arma li fa tot tocant-lo per l'espatlla: No cal pas que es molesti, el senyor, apuntant tan bé; car la bala surt, volta, volta i va a parar allí on li escau. Anem revisant les atraccions; però no les esmentarem totes perquè fóra massa llarg, *caballitos*, *trapecios*, grans museus, grans salons de tiro, etc., etc. Tampoc hi manquen les barraques de *churros* que exhalen una bafarada d'oli ordinari que irrita la gola de cent metres de distància; també hi veiem una barraqueta on vener sucres, no sé de quina faisó preparat, que porta un rètol que diu així, textualment: "The flook kcandi".

Com que no ens hem divertit pas del tot, cerquem una apoteosi que ens diverteixi un xic i ens faci oblidar l'avorriment passat i així evitarem un

disgust a en Pauet havent-li de comunicar que no ens ha divertit la festa major del seu barri. No triguem gaire estona a veure'l: uns *caballitos* d'aquests que van penjats ens atreu l'atenció, millor el que ens atreu l'atenció són unes donetes que hi pugen i que són d'allò més simpàtiques. Calla, calla, aquí hi ha en perspectiva un bonic espectacle; això volta no? doncs vol dir que ens divertirem!

Efectivament, tal com hem previst, l'espectacle és agradós, divertit, engrescador... però, oh, dissort!, nosaltres embadalits contemplant les boniques minyonetes que van passant de pressa, de pressa, per damunt nostre, oblidem que el voltar mareja, i vet aquí que una d'elles s'està marejant de mala manera fins a obligar-la a buidar l'estómac... i no us dic res, obriu paraigües!

En Pauet ens pregunta com ens va provar la visita al seu barri i nosaltres amb molt de sentiment i ensem amb un xic de ràbia li contestem: El començament molt avorrit i el final... molt dramàtic!

J. M. MURIÀ R.

20-10-1926.

BELL OPUSCLE

Ha estat publicat el volum I de la "Biblioteca de Turisme" de l'Atracció de Forasters. Es dedicat a Girona i és editat exquisidament, formant un fullet, profusament il·lustrat, que dona to i es pot fer envejar per la seva presentació.

El text d'aquesta monografia és degut a la ploma de Carles Rahola, nom prou conegut per caler dir que és un text de garantia.

Fa de bon saludar l'aparició de treballs així que contribueixen a expandir el coneixement de les nostres ciutats belles.

Entre todos, los domingos en y pájaro en tipo, y cuenta el toro a la vez en Barcelona y a su provincia franco el parte, que por mera formalidad se pagaron en el acto de sueltos.

PEÑAS DE SUERTE. En Barcelona En la Redacción, Imprenta y Librería de D. José Tena, calle de la Tapinería, Librería Escolar, calle del Comercio, Librería Histórica, plaza de la Constitución; Ginebra, frente la Lonja, y en las principales librerías del reino.

LOS REHILETES.

PERIODICO SATIRICO Y LITERARIO.

Vol. 9. número de 1926.

LISTA DE LOS SS. COLABORADORES

D. José Martínez de Guzmán
D. Juan Martínez Villaverde
D. Eusebio Anquarín
D. Eduardo Anquarín
D. Antonio Cánovas del Castillo
D. Francisco de P. Montaner
D. Enrique de Cárdenas
D. Francisco Melgarejo
D. José Ferrer de Cádiz
D. Félix de Cárdenas
D. Emilio Bravo
D. Francisco Cordero
D. Víctor Balaguer
D. Lorenzo Pujol y Borda
D. Manuel Anselmo
D. Roberto Bolívar
D. Fernando María Terada
D. R. P. Tello
D. Narciso de Sancho
D. Narciso Ortaño
D. Juan Antonio Pujol
D. Federico Trías
D. José María Nogués
D. José Ramón Garay

ANO 1.

TEATROS.

Sigue la historia barcelonesa de la orden del día.

ARTÍCULO 2.

Desde se prueba que un Teatro puede ser GRANDE, y no ser sino muy pequeño.

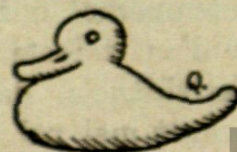
Contempló en el mismo teatro la misma, y justo se no repentinó al público, que paga se para diversiones en sus lentes, sino para gozar de este nuevo espectáculo, de esta curiosa de visiones humanas, cuyo circo en toda una ciudad y espectadores con sus habitantes. Vienen pues a lidiar, pero a lidiar se rugir, a atacar al toro frente a frente, a ver la sangrienta que se sobreviene y ponga en suerte, que nada será para él que le espera una sencilla exhibición.

El día 23 de abril de 1845 se celebró la primera prueba de un teatro, que como los antiguos coros de los romanos fueran capaces de entonar todo un pueblo. La idea, hasta cierta punto, se estaba destinada de fundamento. Roma era grande y monumental templo, circo y teatro grande. Barcelona no grande y monumental por la misma razón es teatro grande, el antiguo está pequeño. Pero los fundadores insurrección se uniendo. Obedientes que en la política de los Coros de teatro el divertirse a los pueblos, sino que para ellos sacrificios.

FIN.

ELS TOROS

Una de les proves de l'afició als toros és el fet d'aquest curios periòdic: *Los Rehiletes*, tamany de 34 x 25; de caràcter bromista aparegut a Barcelona el dia 1 de setembre de 1850. Consta de 8 pàgines. Sortia els diumenges. Redacció a la mateixa impremta i llibreria. Preus: 4 rals "velló" a Barcelona; 5 rals, fora de Barcelona. Impremta J. Tauló, c. Tapineria, Barcelona. (Col. Perayre).

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

CENTRALISME BARCELONÍ

Sobretot ens ha impressionat dolorosament, al llarg de l'enquesta, els persistents planys i acusacions contra el centralisme barceloní i contra el caràcter absorbent de Barcelona. Aquests planys i acusacions els hem vist en els escrits d'homes joves, àdhuc en molts de la generació novíssima, que tenen, d'altra banda, un ple sentiment autòcton. Tan combatut com ha estat aquest prejudici! Tant que nosaltres mateixos l'hem combatut, nosaltres que no som barcelonins i que no sentim—ho confessem lleialment—el barcelonisme típic.

Aquesta posició recelosa o queixosa—diguem-ho—no és pas general, ni tan sols predominant. Però és encara més freqüent del que esperàvem. Diguem també que alguns dels qui han respost, han combatut coratjosament les tendències acusatòries i planyívoles. Són remarcables, en aquest caire, les contestes de Joan Mates, de Sabadell, i de Salvador Ventosa, de Tarragona.

Nosaltres no creiem en el centralisme barceloní, ni en el caràcter absorbent de Barcelona. Hem reflexionat moltes vegades, llargament, sobre les afirmacions dels qui presenten el cap i casal de Catalunya com el xuclador i l'abassegador de les energies del Principat. Mai no hem pogut donar-los la raó. Els greuges invocats ens han semblat sempre, o bé fets inevitables en el desenrotllament de l'urbanisme contemporani o bé malentesos nascuts d'un defecte d'informació o de clarividència. Barcelona no s'ha caracteritzat mai pel seu esperit

d'absorció o de centralisme. Tot allò que hom pugui retreure-li en aquest sentit, quedarà molt per dessota d'allò que hom pot retreure a altres ciutats que s'han trobat en una situació anàloga.

Barcelona, en el curs de la història, ha pecat molt més per manca d'ambició, per modèstia, per laxitud, que no pas per afany d'agavellar, absorbir o centralitzar. ¿No hem vist, fa poc temps, com una assenyalada personalitat del nostre món intel·lectual—que tampoc és nadiua de Barcelona—ha acusat el cap i casal de Catalunya per no haver-se sabut imposar hegemònicament, per no haver fet sentir el seu pes preponderant? Nosaltres no sabríem adherir-nos del tot a les opinions de l'eminent escriptor alludit. Però no podem negar que hi ha una gran part de raó en la seva tesi. En tot cas, hi ha molta més raó que en la tesi dels qui parlen i malparlen del centralisme barceloní.

Cap i Casal de Catalunya ha estat i és Barcelona. Cap i casal: no pas senyora i majora. Mai no ha estat capitalitat burocràtica, ni directora fèrria. Mai no ha dictat la llei a la terra de Catalunya. Té les prerrogatives que naturalment li pertoquen, i potser no totes; però no n'abusa. Barcelona ha estat més tímida que agosarada. Ha tingut més miraments que voluntat. Ha estat, per als altres, més generosa que gasiva. Ha odiat poc, i l'han odiada molt.

ANTONI ROVIRA I VIRGILI
(De la "Revista de Catalunya", núm. 30, desembre de 1926).

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

Pintura i Decoració
FRANCESC FERRER. Aragó, 193

PINTURA DECORATIVA.-Papers pintats.
Rètols.— Viladomat, 52.-Barcelona.

.. PINTURA de Cotxes i Autos
Joan Mir.—Villarroel, 126

Tallers Castellanas. Escultura religiosa.— Balmes, 123. T. 2318 G.

Ferros artístics, especialitat amb els encàrrecs. JOSEP FLÓ. Aragó 277

Tenyits, rentats i aprestos. C. de Cent, 319. (Ssal., E. Granados 64)

TINTORERIA CATALONIA. Tenyits i rentats econòmics. Aragó, 339

Tenyits electre-químics i rentats en sec.—E. Granados, 141

Bicicletes, Motors, Export
J. BENEDIT. Aragó, 270

Electricitat. CARLES ROSELL
Calabria, 95. Telèfon 1592 H.

Instal·lacions, aigua, gas, electricitat i reparacions. G. TOMÀS Tallers 76

Electricitat i Lamp. MARCELÍ ROVIRA
Plassa Pi, núm. 2.-Barcelona.

Fàbrica de Làmpares Elèctriques
ALFONSO MAÑES.-Villarroel, 173 bis

Instal·lacions i reparacions elèctriques.—Roselló, 207. Telèf. 2989 G.

Esmolet i paraiguer, afinació de tota mena de tall. Bruch, núm. 71.

PATENTS I MARQUES
A. PASQUAL.—C. de Cent, 304, pral.

Llibres, els millors
EDITORIAL POLÍGLOTA.—Petritxol, 8

MATERIAL ESCOLAR I CIENTÍFIC
(SUC. ESTEVA MARATA). R. Univer., 7

LA FIRA DEL BOSCH. — Juguines.
Rambla del Prat, 2. - Barcelona, G.

Ceràmica i Rajoles
CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.

Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18

Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.

Articles Viatge i Pell
LA MUNDIAL.—Salmerón, 153.

Moneders, Carteres i Petaques (F.)
R. Torres.—Plassa del Pi 2.-Barna.

Fàbr. Articles de pell i per a regal.
Perfum. M. OLLER. Casanova, 117

Cristalleria i Alumini
CASA ACAR.—Ronda S. Antonio, 60.

VIDRES, Cristalls plans. - T. Garcia.
Panadès, 1. Tel. 1166-G. — Barna.

Taller d'OPTICA, J. PUIGORIOL.
Carrer Muntaner, 56

VULCANITZACIÓ DE NEUMÀTICS
A. Hernández.—Rosselló, 199.

VULCANITZACIÓ DE NEUMÀTICS
Compra-venda. — Menéndez P. 14
EL KRIC. Acc. i nov. per a Auto. a
preus reduïts.—Aragó, 201

Recauxutatge Fort, el millor
E. Granados, 85. Telèf. 2853 G.

GANIVETERIA ROCA
Plaça del Pi, núm. 3

BICICLETES I ACCESSORIS, nous i usats.
Creu Cuverta (prop Calàbria)

REPARACIÓ I LLOGUER DE BICICLETES.
J. Teixidor.—Carrer Rocafort, 29

L. RICART. Bicicletes, accessoris,
major i detall.—Trafalgar, 41

CAMISERIA del "Liceo"
JOAN VALLVÉ.—Sant Pau, 3.

Acadèmia Tall i Confecció per a
senyoretetes.—Diputació, 222, pral. 1.ª

Sastreria Guilemany, vestits i for-
mes tots preus. P. Sol, 8, t. 1451-G

Demaneu la faixa ELITE recomana-
da pel cos mèdic.—Via Laietana, 54

Venda d'ORTOPEDIA i articles
d'higiene maj. i det.-Provença, 195

Pianos, harmòniums: venda i afina-
ció.—Planeta, 41—L. CAMPS ARNAU.

.. FRATERNUS. Agència de Negocis
Plassa Catalunya, 3, 2.ª, 1.ª.-Barna.

MOBLES FRADERA

Fradera i Ribas, s. en c.

Fabricació pròpia

Vendes a termes.
Condicions especials pel
pagament immediat.

Exposició, Despatx i Tallers:
Calabria, 94 - Tel. 968-H
BARCELONA

SALA PARÉS
Establiments MARAGALL
Petritxol, 3 i 5 - BARCELONA

FÀBRICA DE LLONGANISSES
la millor de la nostra terra

TELEFONS

A Seu d'Urgell, n.º 124
A Barcelona, n.º 2023
A Sitges, n.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca

ELS PIRINEUS
Quingles i Escaler
CASTELLCIUTAT
(Seu d'Urgell)

IGNASI FOLCH
I TORRES

Una dona

Novel·la
contemporània

A TOTES
LES
LLIBRERIES

Preu:
3'50 ptes.

FOTOGRAVATS

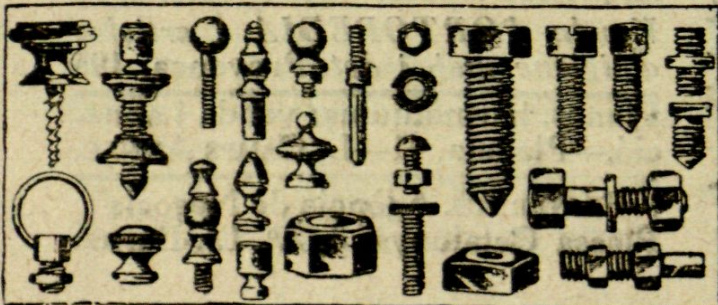
TRICROMIAS-AUTOTIPIAS

**LLÀTZER
DE
TORMES**

el clàssic de
l'humor
demaneu-lo
a totes
les llibreries.

2
Pessetes

Especialitats «ELECTRO-WATT» Metalúrgiques
FRANCESC BELTRÁN
Carrer Muntaner, 7. - Teléfon 964-A.-Barcelona

Aparells pera llum a Vapors de Navegació i Mines.
Cargols de tota classe.
Decolletatge. — Peces especials.

Relotgeria PAHISSA. Adob de re-
llotges. Joies.—Mallorca, 330.-Barc.

*Caixes cabals des de 200 ptes. totes
d'acer.*—P. Marquilló. Mallorca, 125

ESTORAS I CARPETS COCO.—Ll. Gibert.
P. Urquinaona, 8. Tel. 713 - S. P.

MOBLES (Fàbrica).—T. Dalmau
Plassos i comptat.—Mallorca, 178

MOBLES D'ART.—Decoració y res-
tauració.—València, 281

Mobles de tots preus
Casa fundada en 1892.—Balmes, 70

NINES. Manufactura. Gran Assortit
Joaquim Costa, 21 (antes Ponent)

res/172